จดหมายข่าว

พลิก

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

ฉบับที่ 8 ประจำเดือน กันยายน พ.ศ. 2558

ISSN 1513-0010

10 ยางพารา กับการเปลี่ยนแปลง

2 พร้อมเดินทาง อีกครั้ง

5 GAP สร้างอะไร ให้กับมังคุดได้บ้าง

เครือข่ายมังคุดจันทบุรี ประกันคุณภาพ

16 รมว.เกษตรฯ มอบนโยบาย

ชมพู่ พร้อมเดินทางไปจีนอีกครั้ง

หากนึกย้อนกลับเมื่อปี 2555 ในแวดวงการส่งออกสินค้าเกษตรมีปัญหาหนึ่งเกิดขึ้น คือ ชมพู่จากไทยไม่สามารถส่งไปจำหน่ายยังสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ เนื่องจากพบแมลงวันผลไม้ติดไปกับชมพู่ กระทรวงควบคุมคุณภาพตรวจสอบและกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (The General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine: AQSIQ) ได้ออกประกาศระงับการนำเข้าชมพู่จากประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่ 31 พฤษภาคม 2555 เนื่องจากตรวจพบแมลงวันผลไม้ติดไปจำนวนหนึ่งและหลายครั้ง

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตลาดผลไม้ของไทยที่มีขนาดใหญ่ประเทศหนึ่ง มีมูลค่าการส่งออกมหาศาล เพราะฉะนั้น การถูกระงับนำเข้าเช่นนี้สร้างความเสียหายต่อเสถียรภาพการส่งออกและชื่อเสียงในด้านการบริหารจัดการผลิตผลเกษตรของประเทศไทย ประกอบกับแมลงวันผลไม้เป็นศัตรูพืชที่สำคัญซึ่งหลายประเทศมีการเฝ้าระวังอย่างเข้มงวด เนื่องจากสามารถเข้าทำลายผลิตผลทั้งก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว หากไม่มีการป้องกันกำจัดอย่างเหมาะสมจะทำให้ผลผลิตเสียหายเป็นอย่างมาก

ย้อนอดีต

หลังจากที่มีการประกาศระงับการนำเข้าชมพู่ไทยจากจีนแล้ว กรมวิชาการเกษตรได้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการส่งออกผลไม้ไทยไปจีน ซึ่งได้นำมาตรการแก้ไขปัญหาการส่งออกชมพู่ไปประเทศมาเลเซียมาปรับใช้ พร้อมทั้งจัดส่งมาตรการดังกล่าวให้ AQSIQ พิจารณาข้อปฏิบัติ คือ ชมพู่ที่จะส่งออกไปจีนต้องมาจากแปลง GAP ที่ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการ

เกษตร และต้องมีการห่อผลชมพู่ในแปล
ด้วย รวมทั้งการคัดบรรจุต้องทำในสถานที่
แมลงวันผลไม้ไม่สามารถเข้าได้ ภาชนะบรรจุ
ชมพู่ต้องสะอาด ใหม่ และป้องกันการเข้า
ทำลายซ้ำของแมลงวันผลไม้ได้ นอกจากนี้
ภาชนะบรรจุต้องติดฉลากที่สามาร

ตรวจสอบย้อนกลับได้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรจะต้องเป็นผู้ตรวจสอบก่อนการออกใบรับรองสุขอนามัยพืช

ต่อมา AQSIQ ได้แจ้งมายังคณะทำงานฯ เกี่ยวกับวิธีการใช้ถุงห่อชมพู่ในสวนว่ายังไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ว่าสามารถลดอันตรายจากแมลงวันผลไม้ในชมพู่ลงได้ ขอให้ไทยหาวิธีการใหม่ พร้อมทั้งส่งหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ให้จีนได้ทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช ด้วย กรมวิชาการเกษตรจึงได้มีการศึกษาชนิดของแมลงวันผลไม้ศัตรูธรรมชาติและฤดูระบาดของแมลงวันผลไม้ที่สำคัญในแปลงปลูก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาวิธีป้องกันกำจัดที่เหมาะสม พร้อมทั้งจัดทำมาตรการและประสิทธิภาพของการห่อผลชมพู่ เพื่อป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันศัตรูพืช และความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพในการป้องกันแมลงศัตรูพืชของวิธีการดังกล่าวกับปริมาณความหนาแน่นของแมลงศัตรูพืชต่อแปลงเพาะปลูก จัดทำข้อมูลทางเทคนิคเกี่ยวกับหนอนแดง ตามที่ AQSIQ แนะนำ

กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามคำแนะนำของ AQSIQ อย่างจริงจัง ซึ่ง AQSIQ ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก มีการพิจารณาแต่ละขั้นตอนที่ละเอียดเพื่อป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้น ซึ่งกรมวิชาการเกษตรสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างดี

ระหว่างที่รอการอนุญาตส่งออกชมพู่ไทยไปจีน จาก AQSIQ กรมวิชาการเกษตรได้มีการจัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อผู้ส่งออก ผู้รวบรวมผลผลิตเกษตรกร เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลการส่งออก พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรขึ้นทะเบียนขอรับรองระบบการผลิตชมพู่กับกรมวิชาการเกษตร จัดอบรมแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ ให้การอบรมแก่ผู้รวบรวมผลผลิตในเรื่องการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว โดยเฉพาะการคัดบรรจุในสถานที่ปลอดแมลงวันผลไม้ รวมทั้งอบรมผู้ส่งออกเกี่ยวกับมาตรการดำเนินงาน ณ จุดส่งออก มาตรการดำเนินการเมื่อตรวจพบศัตรูพืช ณ จุดส่งออกและประเทศปลายทาง

กระทั่งเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2557 AQSIQ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ลงนามในพิธีสารย่อ และให้มีการทดลองส่งออกผลชมพู่สด เป็นเวลา 3 เดือน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 มีนาคม 2558 เมื่อครบกำหนด AQSIS ได้ขอเพิ่มระยะเวลาการทดลองส่งออกอีก 3 เดือน ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม - 31 กรกฎาคม 2558 เมื่อสิ้นสุดเวลาการทดลอง จีนได้ยอมรับมาตรการแก้ไขปัญหาการส่งออกชมพู่ของไทย นำไปสู่การลงนามในพิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพู่สดส่งออกไปจีน เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2558

พิธีสารฯ

เนื้อหาส่วนหนึ่งของพิธีสารฯ ระบุไว้ว่า สวนชมพู่และโรงคัดบรรจุประสงค์ที่จะส่งออกชมพู่ไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนจะต้องทำการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายละเอียดในการขึ้นทะเบียนของสวนและโรงคัดบรรจุจะต้องประกอบด้วย ชื่อ หมายเลขทะเบียน ที่อยู่ เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องส่งรายชื่อการขึ้นทะเบียนของสวนและโรงคัดบรรจุให้แก่ AQSIQ เพื่อให้ความเห็นชอบและประกาศในเว็บไซต์

สวนชมพู่ที่ส่งออกไปจีนต้องขึ้นทะเบียนและดำเนินการตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) รวมทั้งใช้หลักการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management: IPM) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผลชมพู่จะไม่ถูกแมลงศัตรูพืชกักกันที่อยู่ในความกังวลของจีน (ได้แก่ แมลงวันผลไม้ *Bactrocera correcta* แมลงวันผลไม้ *Bactrocera dorsalis* แมลงวันผลไม้ *Bactrocera carambolae* หนอนแดง *Meridarchis* spp. เพลี้ยแป้ง *Pseudococcidae* spp.) เข้าทำลาย และมาตรการการป้องกันแมลง (ตามที่ระบุไว้ในพิธีสารฯ) ต้องมีการนำไปปฏิบัติเพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืชกักกันดังกล่าว

สวนที่ขึ้นทะเบียนจะต้องมีการบันทึกการสำรวจตรวจสอบ และเฝ้าระวังแมลงศัตรูพืชกักกันที่อยู่ในความกังวลของจีน รวมทั้งการบันทึกการใช้สารเคมีและการป้องกันกำจัดด้วยชีววิธี ทั้งนี้ การเฝ้าระวังและการสำรวจจะต้องดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำหรับการคัดบรรจุ การเก็บรักษา และการบรรจุขนส่งชมพู่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระหว่างกระบวนการคัดบรรจุชมพู่จะต้องผ่านการคัดเลือก แบ่งเกรด ตรวจสอบ หลังการบรรจุต้องนำเข้าห้องทันทีเพื่อป้องกันชมพู่ถูกทำลายจากแมลงศัตรูพืช บรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุชมพู่ต้องใหม่ สะอาด ถูกสุขอนามัย โดย

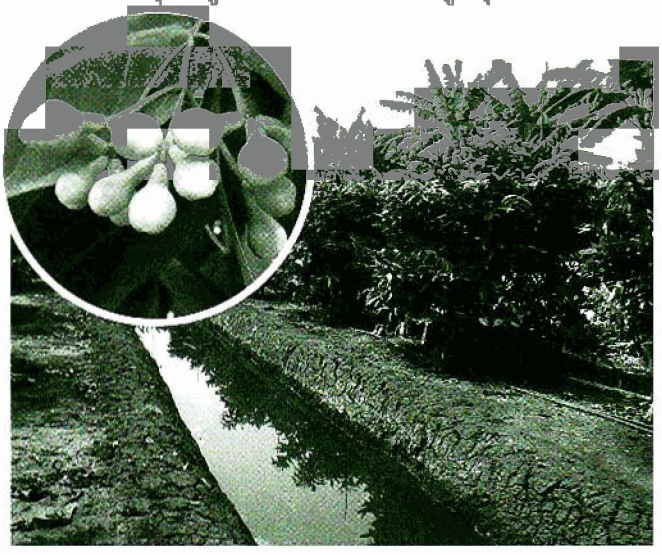

บรรจุภัณฑ์จะต้องระบุชื่อผู้ส่งออก ชนิดของผลไม้ ชื่อและหมายเลขทะเบียนโรงคัดบรรจุ ชื่อและหมายเลขทะเบียนสวนเป็นภาษาอังกฤษ และต้องระบุข้อความส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นภาษาจีนและภาษาอังกฤษ

ในด้านการกักกันก่อนการส่งออก กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สุ่มเก็บตัวอย่าง 4% ของชมพู่ที่ส่งออกแต่ละครั้ง เพื่อตรวจสอบ หากไม่มีการตรวจพบปัญหาเป็นเวลา 2 ปี อัตราสุ่มเก็บตัวอย่างจะลดเหลือ 3%

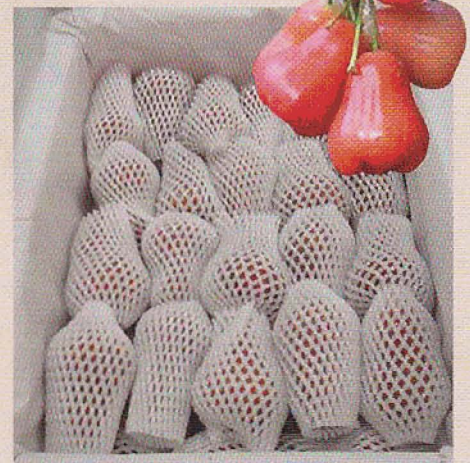

ในกรณีที่ตรวจพบแมลงศัตรูพืชกักกันมีชีวิต สินค้าล็อตนั้นจะไม่สามารถส่งออกไปจีนได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะระงับการส่งออกจากสวนและโรงคัดบรรจุ เป็นการชั่วคราว และดำเนินการตรวจสอบสาเหตุ รวมทั้งใช้มาตรการปรับปรุง

เมื่อชมพู่ไปถึงด่านนำเข้าของจีน จะมีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร เช่น ใบรับรองสุขอนามัยพืช ใบอนุญาตนำเข้า รวมทั้งใบอนุญาตและเครื่องหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ชมพู่เหล่านี้จะไม่สามารถนำเข้าได้ แต่หากตรวจพบศัตรูพืชกักกันมีชีวิต ชมพู่จะถูกทำลายหรือส่งกลับทั้งหมด

จากนี้อีก 5 ปี กระทรวงควบคุมคุณภาพตรวจสอบและกักกันโรคพืช ดำเนินการประเมินมาตรการการตรวจสอบและกักกันชมพู่ ซึ่งรวมถึงกระบวนการเดินทางมาตรวจประเมินในประเทศไทย เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติเป็นไปตามมาตรการที่ได้กำหนดไว้

หากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุ ผู้ส่งออก ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและเคร่งครัด จะทำให้ไม่เกิดผลกระทบในการส่งออกชมพู่ไปสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเช่นที่ผ่านมา ทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการนำเข้าผลิตผลเกษตรไทยจากประเทศคู่ค้าอื่นได้ด้วย

เป็นเวลามากกว่า 3 ปีที่วงการเกษตรไทยยืนหยัดในการแก้ไขปัญหาเรื่องการส่งออกชมพู่จีน เราต้องมาเริ่มนับหนึ่งกันใหม่ด้วยพื้นฐานที่แน่นกว่าเดิม สินค้ามีคุณภาพมากกว่าเดิม มีการจัดการสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม และต้องได้รับความน่าเชื่อถือมากกว่าที่ผ่านมา... ปัญหาที่ผ่านเข้ามาให้ถือว่าเป็นบทพิสูจน์ความเข้มแข็งที่ไม่มีวันเสียเปล่า

จินตน์กานต์ งามสุทธา

GAP สร้างอะไรให้กับมังคุดได้บ้าง

ประเทศไทยเป็นประเทศส่งออกมังคุดอันดับ ๆ ของโลก มีการเพาะปลูกมากในพื้นที่จังหวัด บุรี นครศรีธรรมราช ชุมพร ตราด ระยอง สำนัก เศรษฐกิจการเกษตร รายงานว่า ปี 2557 มังคุดมี าณการส่งออกประมาณ 196,000 ตัน มูลค่ากว่า 800 ล้านบาท และมีอัตราการส่งออกที่ขยายตัว ขึ้นทุกปี ในปี 2558 ข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม - ฎาคม มีการส่งออกแล้วประมาณ 144,000 ตัน ค่ากว่า 3,420 ล้านบาท จะเห็นได้ว่ามังคุดเป็น ไม้ที่มีความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น การส่งเสริม ษตรกรมีการจัดการสวนมังคุดตั้งแต่การเพาะปลูก ระทั่งการเก็บเกี่ยวเพื่อจำหน่ายเป็นสิ่งที่จำเป็น รมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการสนับสนุน ความรู้แก่เกษตรกรมาอย่างต่อเนื่อง

Good Agriculture Practices หรือ GAP การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่อาจพบได้ในสินค้าเกษตรและอาหาร โดยเกษตรกรต้องสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้ง 8 ข้อได้อย่างถูกต้อง คือ

1. ใช้น้ำจากแหล่งน้ำสะอาด ไม่มีการปนเปื้อนวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์
2. พื้นที่ปลูกต้องไม่มีวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์
3. ใช้และเก็บสารเคมีอย่างถูกต้อง
4. มีการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว
5. มีการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้องและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่ถูกสุขลักษณะ
6. การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูก และการเก็บรักษาต้องถูกสุขลักษณะ ไม่มีการปนเปื้อน
7. มีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี
8. มีการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

กรมวิชาการเกษตรได้มีการคัดเลือกเกษตรกร GAP ดีเด่นประจำปี 2558 ซึ่งผลิใบฯ ขอนำเสนอเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดจำนวน 2 ราย ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการผลิตมังคุดมาอย่างยาวนาน

สวนลุงปลื้ม ที่บ้านวังเลน

นายปลื้ม จันทุง เกษตรกรชาวพัทลุง ผู้ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกร GAP ดีเด่นแห่งชาติ สาขาการใช้วิชาการเกษตรดีที่เหมาะสม ประจำปี 2558 และเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการใช้วิชาการเกษตรดีที่เหมาะสม ประจำปี 2558 ด้วย

ลุงปลื้มเล่าให้ฟังว่า บนพื้นที่เพาะปลูกพืชกว่า 14 ไร่ นอกจากมังคุดแล้วยังมีพืชชนิดอื่นที่สามารถสร้างรายได้ให้กับลุงปลื้มอีกหลายชนิด ทั้งผักเหลียง สะตอ มะพร้าว ลองกอง และส้มแขก

มังคุดที่สวนลุงปลื้มเป็นมังคุดคุณภาพ ขนาดผลใหญ่ ผิวเปลือกเป็นมัน มีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 80 กรัมต่อผล ซึ่งในอดีตลุงปลื้มมีการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีเช่นเดียวกับเกษตรกรท่านอื่น ทำให้ต้นทุนในการบำรุงรักษาสูง แต่ผลผลิตที่ได้กลับไม่มีคุณภาพ ขายได้เพียง 5 บาทต่อกิโลกรัม จึงคิดหาวิธีการที่จะพัฒนาคุณภาพมังคุด

ในขณะเดียวกัน ได้มีเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง กรมวิชาการเกษตร ลงพื้นที่ให้คำแนะนำแก่ลุงปลื้มถึงเรื่องการบริหารจัดการสวนมังคุดที่ถูกต้อง ดำเนินการปรับพื้นที่ดินภายในสวน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง ในเดือนมีนาคมทำการตัดแต่งกิ่งมังคุด ใส่ปุ๋ย รดน้ำ ไม่นานต้นมังคุดจะออกยอด และจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงนอกฤดู ทำให้ขายได้ในราคามากกว่า 150 บาทต่อกิโลกรัม หรือผลละไม่ต่ำกว่า 20 บาท จากนั้นผลผลิตจะออกอีก 1 รอบในเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูกาลปกติ รอบนี้ผลผลิตจะน้อยกว่ารอบแรก แต่ผลผลิตมีคุณภาพเช่นเดิมโดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีเลย

ลุงปลื้มได้จัดตั้งกลุ่มผลิตไม้ผลบ้านวังเลน โดยมีศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุงเป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำในการดูแลสวนแก่สมาชิก ทั้งยังเปิดสวนให้เป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตไม้ผล พร้อมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ

สวนลุงปลื้มมีการปลูกมังคุดเป็นพืชหลัก และปลูกต้นผักเหลียงเป็นพืชรอง ซึ่งผักเหลียงเป็นผักพื้นบ้านของภาคใต้ เจริญเติบโตได้ดีในสภาพร่มเงา ต้นมีลักษณะเป็นไม้พุ่มสูง 1 - 2 เมตร ปลูกง่าย ไม่จำเป็นต้องมีการดูแลมากนัก ยอดผักเหลียงนำมาปรุงเป็นอาหาร มีคุณค่าทางอาหารสูง ลุงปลื้มสามารถเก็บยอดผักเหลียงจำหน่ายได้ตลอดทั้งปีในราคา 70 บาทต่อกิโลกรัม และยังมีการตอนกิ่งพันธุ์ผักเหลียงจำหน่ายในราคากิ่งละ 100 บาท นับว่าเป็นพืชที่สร้างรายได้ให้กับลุงปลื้มได้เป็นอย่างดี

ลุงปลื้มมีคติในการทำการเกษตรว่า "ดินดี น้ำดี การจัดการบริหารดี ผลผลิตดี จะส่งผลให้การตลาดดีเอง"

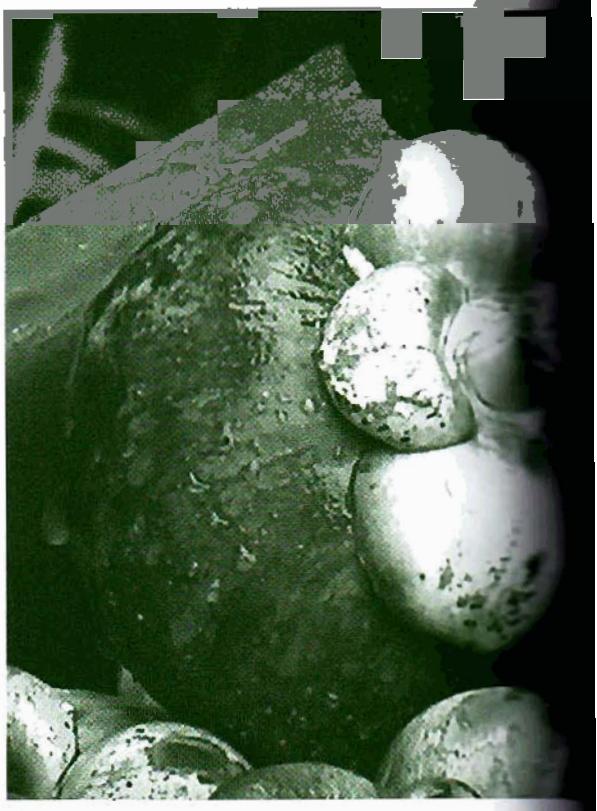

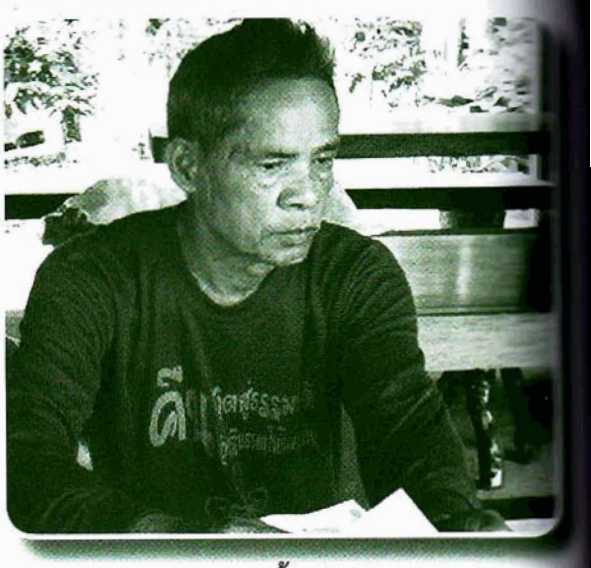

นายปลื้ม จันทุง

นายบรรเทา จันพุ่ม ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง กล่าวว่า ลุงปลื้มเป็นเกษตรกรที่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ได้ครบถ้วน จุดเด่นที่สำคัญคือ สามารถให้ผลผลิตนอกฤดูได้ การขายผลผลิตง่าย ไม่มีปัญหา ได้ราคาสูง มีความตั้งใจในการทำการเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ มีการศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความเสียสละต่อส่วนรวม และในสวนของลุงปลื้มยังมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ดิน โดยปลูกต้นไผ่ตามแนวลำน้ำ ปลูกพืชที่มีระดับรากที่แตกต่างกัน ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

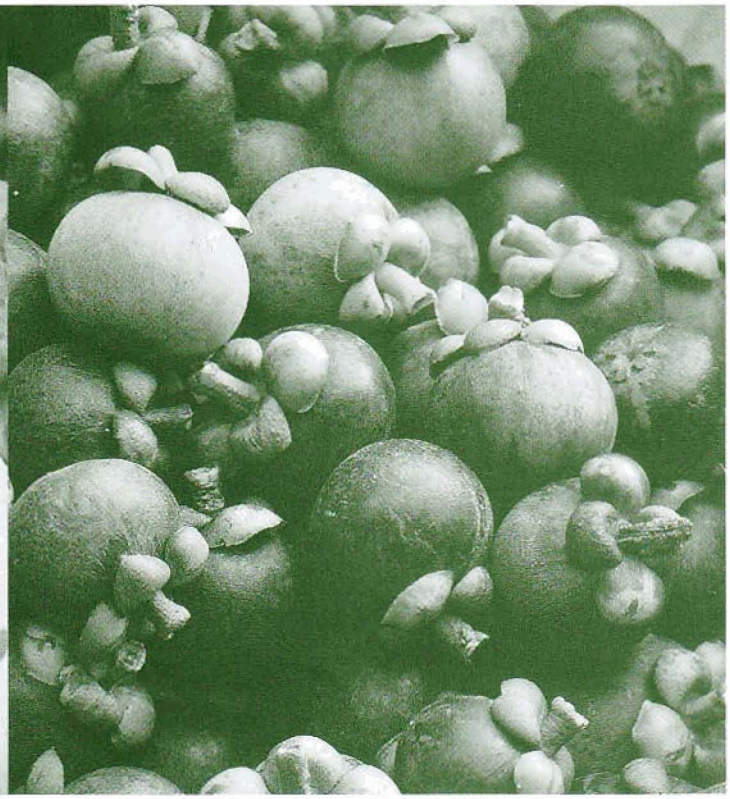

พื้นที่จังหวัดพัทลุงมีเกษตรกรเข้าระบบ GAP แล้วประมาณ 1,400 ราย เกษตรกรที่ประสงค์ขอรับการรับรองระบบการเกษตรดีที่เหมาะสม จะต้องผ่านกระบวนการของกรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรสามารถสมัครได้ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรทุกจังหวัด หรือหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งกรมวิชาการเกษตรจะนำข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งความประสงค์ไปวางแผนการตรวจประเมินตามขั้นตอนต่อไป

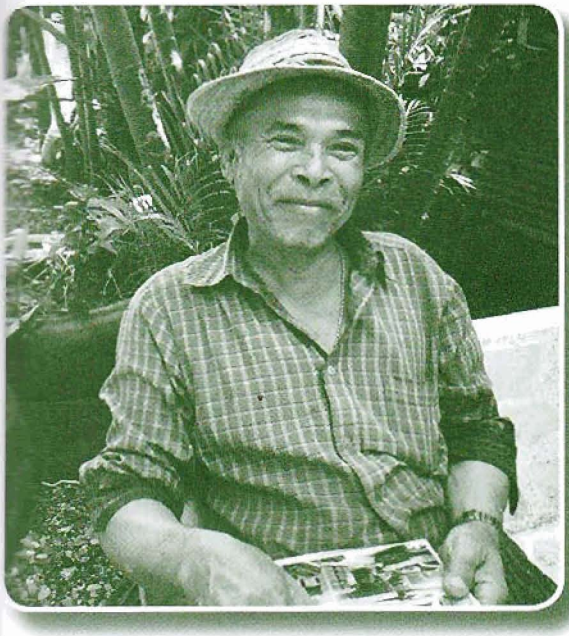

นายจริต นามสนิท

สวนลุงจริต ที่กระแสบน

นายจริต นามสนิท เกษตรกรชาวระยอง ผู้ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกร GAP ดีเด่นแห่งชาติ สาขาการใช้วิชาการเกษตรดีที่เหมาะสม ประจำปี 2558 สวนลุงจริตเป็นแหล่งผลิตมังคุดคุณภาพดีที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

ลุงจริตเล่าให้ฟังว่า เวลาทำสวนหากมีปัญหาเกิดขึ้น ลุงจริตจะปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งจะคอยดูแลให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการสวนอย่างเหมาะสม ลุงจริตทำสวนแบบผสมผสานระหว่างการใช้สารเคมีและใช้สารชีวภาพ โดยมีการใช้และการเก็บที่ถูกต้องตามข้อปฏิบัติของ GAP ข้อดีของการทำตามระบบ GAP คือ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะปลูก การดูแลรักษาทุกขั้นตอน การใส่ปุ๋ย การใช้สารเคมี ทำให้ทราบต้นทุนการผลิตที่ชัดเจน ทั้งยังสามารถนำไปพิจารณาถึงความปลอดภัยของผลผลิตได้ด้วย ซึ่งการปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ทำให้ได้มังคุดที่มีคุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต ขายได้ราคาสูง และได้มาตรฐานตรงตามเกณฑ์การส่งออก

ลุงจริตได้เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปรับปรุงคุณภาพไม้ผลเขาวังไทร-คลองลึกขึ้น เพื่อต้องการให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด GAP แก้ปัญหาปัจจัยการผลิตที่มีราคาแพง และปัญหาการกดราคาของพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเมื่อเก็บเกี่ยวมังคุดแล้ว สมาชิกทุกรายจะนำผลผลิตที่ได้ไปรวมไว้ที่กลุ่มฯ คัดเกรดแล้วจึงกระจายผลผลิตออกไปในนามของกลุ่มฯ

ช่วงแรกของการดำเนินงานประสบปัญหาเรื่องคุณภาพมังคุดของสมาชิกแต่ละรายไม่เทียบเท่ากัน บางรายไม่ตรงตามมาตรฐานของตลาด จึงแก้ไขปัญหาด้วยการนำความรู้ ประสบการณ์

ของสมาชิกที่ทำได้คุณภาพดีมาแบ่งปันให้กับสมาชิกท่านอื่นทราบและปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

นายประคอง ภมร เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรระยอง กล่าวว่า ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรระยองรับผิดชอบดูแลแปลง GAP ในพื้นที่ 2 จังหวัด คือ ระยอง ชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 2,500 แปลง

สวนลุงจริตเป็นสวนที่ได้รับการรับรอง GAP มานาน ลุงจริตมีความเข้าใจในระบบ GAP เป็นอย่างมาก เป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้า มีความคิดริเริ่ม มองในภาพรวมถึงวิธีการที่จะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี ได้ราคาสูง รวมทั้งยังเป็นเกษตรกรที่คำนึงถึงตลาดด้วย สำหรับการตั้งกลุ่มฯ บางคนอาจกังวลในเรื่องการต่อรองราคา ซึ่งปัญหานี้จะไม่เกิดกับกลุ่มฯ นี้ เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ และมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

ในการขอรับการรับรอง GAP จากกรมวิชาการเกษตร เกษตรกรควรปฏิบัติตามให้ได้ครบถ้วน สำหรับเกษตรกรที่ได้รับการรับรองไปแล้ว ยังคงต้องมีการปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้ง 8 ข้อเช่นเดิม เนื่องจากอายุใบรับรองจะมีการรับรองเพียงแค่ 3 ปีเท่านั้น ทั้งยังมีการตรวจติดตามอย่างน้อย 1 ครั้งทุกปีเพื่อเป็นการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของระบบ GAP

การเข้าระบบ GAP แม้เริ่มแรกจะเป็นความสมัครใจ แต่สุดท้ายแล้วจะเป็นใบเบิกทางสู่การส่งออกสินค้าเกษตรคุณภาพที่ผู้บริโภคให้ความเชื่อมั่น

QR code

QR code หรือรหัส QR หรือบาร์โค้ด 2 มิติ ประกอบด้วยโมดูลสีดำเรียงตัวกัน มีสัณฐาน 4 เหลี่ยม พื้นหลังสีขาว สามารถอ่านได้ด้วยแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือที่เป็นสมาร์ทโฟน ปัจจุบัน QR code นำมาใช้อย่างแพร่หลายบนผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริโภค

กลุ่มเครือข่ายมังคุดจันทบุรีเป็นกลุ่มแรกที่มีการสร้าง QR code เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับของผู้บริโภค ด้วยข้อมูลที่ครบถ้วนตั้งแต่ในสวนมังคุดจนกระทั่งบรรจุลงกล่อง

นางเสริมพร กิ่งพุทธพงศ์

นางเสริมพร กิ่งพุทธพงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อธิบายถึง QR code ว่า การสร้าง QR code เป็นการเก็บข้อมูลแบบรายแปลง มีการสอบถามเกษตรกรแต่ละรายเกี่ยวกับพื้นที่ การเพาะปลูก ผลผลิตที่คาดว่าจะได้ เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นฐานข้อมูล แล้วจึงสร้าง QR code ประจำตัวเกษตรกร จากนั้นจึงนำ QR code ประจำตัวเกษตรกรแต่ละรายมาสร้าง QR code ของกลุ่ม และนำ QR code ของกลุ่มแต่ละกลุ่มมาสร้าง QR code ของเครือข่ายฯ ซึ่งผู้บริโภคสามารถตรวจสอบได้ว่ามังคุดกล่องนี้มาจากกลุ่มไหน ใครผลิต

เมื่อมีฐานข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตรที่สมบูรณ์แล้ว หากในอนาคตเครือข่ายฯ มีการปรับปรุงข้อมูล เจ้าหน้าที่ของเครือข่ายฯ สามารถแก้ไขข้อมูลได้เลย

นางสาวนิลวรรณ ลีอังกูรเสถียร

นายกิติภูมิ พรเจีย

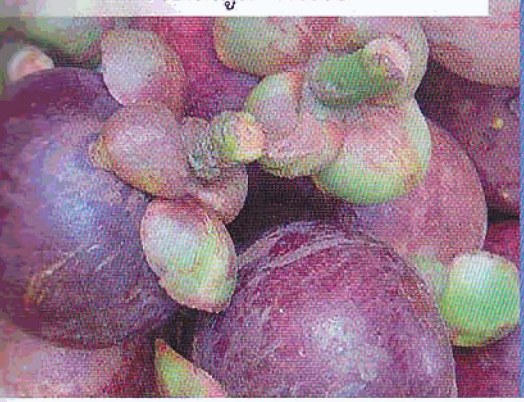

นางสาวนิลวรรณ ลีอังกูรเสถียร ผู้เชี่ยวชาญด้านไม้ผล สถาบันวิจัยพืชสวน ได้กล่าวว่า กรมวิชาการเกษตรได้มีการพัฒนากระบวนการสร้าง QR code ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ในการตรวจสอบคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นมาตรฐานสากล

กลุ่มเครือข่ายมังคุดจันทบุรีเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการผลิตมังคุดคุณภาพ มีความเสียสละ มีความสามารถ และมีระบบการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง จึงเลือกใช้กลุ่มนี้ในการดำเนินการใช้ QR code ภายใต้กลุ่มเครือข่ายมังคุดจันทบุรีมี 12 กลุ่ม มีเกษตรกร จำนวน 60 ราย

QR code สร้างขึ้นมาสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดที่อยู่ในระบบ GAP ของกรมวิชาการเกษตร ฉะนั้น ผู้บริโภคจึงมั่นใจได้ในเรื่องความปลอดภัยของผลผลิต และในอนาคตกลุ่มเครือข่ายมังคุดจันทบุรีจะมีโรงบรรจุภัณฑ์เครื่องคัดเกรดตามมาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practice) เพื่อรองรับการส่งออกมังคุดไปต่างประเทศ โดยเฉพาะยุโรป ญี่ปุ่น และดูไบ โดยมี QR code เป็นตัวกำกับ ซึ่งจะช่วยยกระดับให้กับมังคุดจันทบุรี

ผู้เชี่ยวชาญนิลวรรณ กล่าวว่า เกษตรกรผู้ปลูกมังคุดที่สนใจจะเข้าร่วมเครือข่ายฯ สามารถเข้าร่วมได้ แต่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP อย่างเข้มงวด มีความซื่อตรงในการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพในระดับเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ ทั้งยังสร้างความเข้มแข็งในกับ QR code ของกลุ่มเครือข่ายมังคุดจันทบุรีด้วย

นายกิติภูมิ พรเจีย ประธานเครือข่ายมังคุดจันทบุรี กล่าวว่า ผลผลิตมังคุดของกลุ่มเครือข่ายฯ มีประมาณ 2,000 ตัน ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี และดูไบ ในระยะนี้กลุ่มเครือข่ายฯ ให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับมังคุด ซึ่งปริมาณการสั่งซื้ออาจจะยังน้อย เพราะประเทศปลายทางยังไม่รู้จักเราดี ไม่ทราบว่ามังคุดเรามีคุณภาพ แต่เมื่อเรามีการติด QR code ไปกับบรรจุภัณฑ์ ผมเชื่อมั่นว่าเขาจะเชื่อใจและเชื่อมั่นในคุณภาพของมังคุดมากขึ้น ส่งผลให้ปีต่อไปจะมีการสั่งซื้อในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน

การผลิตพืชภายใต้พื้นฐาน GAP อาจเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ซับซ้อนสำหรับใครหลายคน แต่สำหรับเกษตรกรแล้ว การปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้ง 8 ข้อ แม้ว่าจะไม่ง่ายแต่ก็ไม่ได้ยาก เพราะพวกเขาตั้งใจ และตระหนักว่าสุดท้ายแล้ว GAP ให้อะไรได้มากกว่าที่คาดหวัง...

ยางพารา กับการเปลี่ยนแปล

ช่วงหลายปีที่ผ่านมา เป็นช่วงของ Rubber Boom ราคายางพาราในช่วงก่อนปี 2555 พุ่งสูงไปถึงกิโลกรัมละกว่า 100 บาท เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราออกไปอย่างกว้างขวาง ทั้งในพื้นที่ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม แต่หลังจากปี 2555 เป็นต้นมา ราคายางพาราก็ตกต่ำมาเป็นลำดับตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของโลก หลายพื้นที่เริ่มมีการตัดโค่นต้นยางพาราที่ยังไม่เปิดกรีดทิ้ง หรือแม้แต่รื้อสวนยางพาราที่เปิดกรีดแล้วเพื่อปลูกพืชชนิดใหม่ทดแทนเป็นจำนวนมาก สำหรับผู้ที่กำลังตัดสินใจว่าจะเลือกปลูกพืชชนิดไหน ยางพาราเริ่มไม่ใช่ตัวเลือกที่ดีอีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม ยางพาราไม่ใช่พืชที่ปลูกเพียงปีสองปีแล้วให้ผลผลิต ดังนั้นจึงต้องมองกันยาวๆ มองให้ไกลๆ เพราะกว่ายางพาราจะเปิดกรีดได้ก็ต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี ในส่วนของภาครัฐเองได้มีการขยับตัวครั้งใหญ่ เมื่อพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเษกษาเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 ส่งผลให้ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับยางพาราทั้งระบบอยู่ภายใต้การยางแห่งประเทศไทย หรือ กยท. ยกเว้นภารกิจตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ที่ยังคงอยู่กับกรมวิชาการเกษตรต่อไป การยางแห่งประเทศไทยจึงเป็นการรวมตัวของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ กับองค์การสวนยาง (อ.ส.ย.) และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ส.ก.ย.) โดยสององค์กรดังกล่าวเป็นรัฐวิสาหกิจ ดังนั้น การกำเนิดของการยางแห่งประเทศไทยจึงมิใช่เรื่องง่ายๆ เช่นเดียวกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยางพาราทุกภาคส่วนต่างก็ทราบดีว่าเรื่องของยางพาราไม่ใช่ง่ายเช่นกันในสถานการณ์เช่นนี้

"ฉีกซอง" ฉบับเดือนกันยายน จะขอนำท่านผู้อ่านไปเจาะขอบสวนยางพาราในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน ณ ปัจจุบันยางพาราเปลี่ยนแปลงไปเพียงใด โปรดติดตาม

ยางพาราของโลก

เป็นที่เข้าใจตรงกันว่ายางพาราเป็นยางธรรมชาติ เป็นสินค้าที่ทดแทนได้ด้วยยางสังเคราะห์ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากกระบวนการกลั่นน้ำมัน จากสถิติการใช้ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์โลกขององค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (International Rubber Study Group; IRSG) พบว่าในปีที่ผ่านมา โลกผลิตยางธรรมชาติได้ 12.07 ล้านตัน และยางสังเคราะห์ 16.68 ล้านตัน รวมยางที่ผลิตได้ทั้งสองชนิดประมาณ 28.75 ล้านตัน โดยมีปริมาณการใช้ยางทั้งสองประเภทรวมกันที่ 28.92 ล้านตัน นับว่าปริมาณการผลิตและปริมาณการใช้ใกล้เคียงกันมาก ปริมาณการใช้มากกว่าเพียง 1.7 แสนตันเท่านั้น เมื่อพิจารณาตามประเภทของยาง พบว่าการผลิตยางสังเคราะห์มีการขยายตัวจากปี 2556 ร้อยละ 7.81 ในขณะที่ยางธรรมชาติการขยายตัวลดลงร้อยละ 1.48 ทางด้านการใช้ยางก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ มีการใช้ยางสังเคราะห์เพิ่มขึ้นมากกว่ายางธรรมชาติ กล่าวคือ การใช้ยางสังเคราะห์ในปี 2557 เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 8.35 และการใช้ยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.66

สำหรับปี 2558 คาดว่าปริมาณการผลิตยางธรรมชาติอยู่ที่ 12.60 ล้านตัน ในขณะที่ความต้องการใช้ประมาณ 12.30 ล้านตัน ส่วนปี 2559 ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติจะมีประมาณ 12.97 ล้านตัน และความต้องการใช้คาดว่าจะอยู่ที่ 12.83 ล้านตัน

ทั้งนี้ ภาวะเศรษฐกิจโลกเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อปริมาณการใช้ยางธรรมชาติเป็นอย่างยิ่ง หากเจาะจงลงไปในกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติภายใต้ Association of Natural Rubber Producing Countries หรือ ANRPC ซึ่งมีทั้งหมด 11 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา จีน อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ปาปัวนิวกินี ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ศรีลังกา ไทย และเวียดนาม พบว่าปริมาณการผลิตในปี 2558 อยู่ที่ 11.34 ล้านตัน ในขณะที่ปริมาณการใช้อยู่ที่ 8.06 ล้านตัน และประมาณการในปี 2563 การผลิตจะเพิ่มเป็น 14.12 ล้านตัน ส่วนปริมาณการใช้เพิ่มเป็น 10.71 ล้านตัน โดยที่ปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าปริมาณการใช้ แต่อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ยางธรรมชาติยังขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของโลก

ปริมาณการผลิตและการใช้ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ของโลก ปี 2552-2557

หน่วย : พันตัน

ปี	การผลิต			การใช้		
	ยางสังเคราะห์	ยางธรรมชาติ	รวม	ยางสังเคราะห์	ยางธรรมชาติ	รวม
2552	12,409	9,723	22,132	12,145	9.289	21,434
2553	14,124	10,395	24,519	14,044	10,792	24,836
2554	15,104	11,217	26,321	14,857	10,997	25,854
2555	15,089	11,629	27,718	14,976	11,020	25,996
2556	15,475	12,251	27,726	15,466	11,388	26,854
2557	16,683	12,070	28,753	16,757	12,159	28,916
อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	7.81	-1.48	3.70	8.35	6.77	7.68

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง อ้างถึง International Rubber Study Group (IRSG) Vol.69, No 10-12 April-June 2015

ประมาณการการผลิตและการใช้ยางธรรมชาติของประเทศสมาชิก ANRPC

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	การผลิต			การใช้		
	2557	2558	2563	2557	2558	2563
กัมพูชา	97	127	380	0	0	0
จีน	857	890	1,254	4,590	5,000	6,400
อินเดีย	705	736	1,018	1,013	1,050	1,340
อินโดนีเซีย	3,153	3,232	3,451	580	600	750
มาเลเซีย	669	680	888	459	471	530
ฟิลิปปินส์	113	119	211	65	65	100
ศรีลังกา	99	120	126	85	110	200
ไทย	4,324	4,435	5.096	541	582	920
รวม ANRPC	10,970	11,339	14,116	7,487	8,059	10,710
โลก	12,070	12,375	15,949	12,159	n.a	n.a
ส่วนแบ่ง (ร้อยละ)	89.00	89.04	88.51	61.57	n.a	n.a

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง อ้างถึง Association of Natural Rubber Producing Countries (ANRPC), 2015

ยางพาราของไทย

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศผู้ส่งออกยางธรรมชาติรายใหญ่ของโลก ปริมาณการผลิตยางพาราของไทยในปี 2557 อยู่ที่ 4.32 ล้านตัน อัตราการขยายตัวเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 5.14 ต่อปี ตลาดส่งออกยางพาราของไทยในปี 2557 คือ จีน ปริมาณการส่งออก 2.14 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 56.81 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ มาเลเซีย จำนวนประมาณ 4 แสนตัน หรือร้อยละ 10.77 และญี่ปุ่น ปริมาณ 256,000 ตัน หรือร้อยละ 6.80 โดยมีปริมาณการใช้ยางพารารวม 0.54 ล้านตัน คำนวณอัตราการขยายตัวเฉลี่ยจากปีเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 5.51 ต่อปี เมื่อพิจารณาสต๊อกยางพารา ณ เดือนธันวาคม 2557 พบว่ามีสต๊อกยางจำนวน 516,756 ตัน และ ณ เดือนมิถุนายน 2558 มีสต๊อกยาง 395,450 ตัน

จีนเป็นประเทศผู้ใช้ยางพารารายใหญ่ของโลก เนื่องจากมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ในช่วงปี 2553-2557 การใช้ยางของจีนเพิ่มจาก 3.65 ล้านตัน ในปี 2553 เป็น 4.34 ล้านตัน ในปี 2557 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.01 ต่อปี ในขณะที่อินเดียมีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 0.94 ล้านตัน ในปี 2553 เป็น 0.97 ล้านตัน ในปี 2557 หรือร้อยละ 0.63 ต่อปี ด้วยเหตุผลเดียวกับจีน คือ การขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ส่วนญี่ปุ่น ความต้องการใช้ยางพารากลับลดลงจาก 0.75 ล้านตัน ในปี 2553 เป็น 0.70 ล้านตัน ในปี 2557 หรือลดลงร้อยละ 2.17 ต่อปี เนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย และมีการย้ายฐานการผลิตออกไปตั้งในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตยางพาราเช่นกัน

จากโครงสร้างตลาดการส่งออกยางพาราของไทย เห็นว่าเป็นตลาดที่พึ่งพาตลาดจีนเป็นหลัก โดยเป็นแหล่งส่งออกมากกว่าครึ่งของผลผลิตยางพาราทั้งหมด ดังนั้น หากเศรษฐกิจของจีนหรือประเทศคู่ค้าของจีนมีปัญหา ย่อมส่งผลต่อการใช้ยางเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางในจีนอย่างแน่นอน และสะท้อนกลับมายังปริมาณการส่งออกยางพาราของไทยตามมา หากสามารถกระจายการพึ่งพิงตลาดเดียวไปยังตลาดอื่นๆ ให้มากขึ้น จะมีส่วนช่วยในการกระจายความเสี่ยงจากผลกระทบดังกล่าว รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าของยางพาราในการส่งออกในลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ทดแทนการส่งออกในลักษณะวัตถุดิบจะช่วยเพิ่มมูลค่าได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนการส่งออกไปเป็นรูปแบบดังกล่าว จำเป็นต้องทุ่มเทกับการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยางให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตลาดส่งออกยางพาราที่สำคัญไทย ปี 2556-2557

หน่วย : พันตัน

ประเทศ	ปี 2556		ปี 2557		อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	
1.จีน	2,075,776	56.64	2,142,199	56.81	3.20
2.มาเลเซีย	421,408	11.50	406,025	10.77	-3.65
3.ญี่ปุ่น	281,091	7.67	256,578	6.80	-8.72
4.สหรัฐอเมริกา	145,638	3.97	146,794	3.89	0.79
5.เกาหลีใต้	183,466	5.00	188,675	5.00	2.84
6.สหภาพยุโรป	205,498	5.61	231,053	6.13	12.44
7.อื่นๆ	352,064	9.61	399,325	10.59	13.42
รวม	3,664,941	100.00	3,770,649	100.00	2.88

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง อ้างถึง สถิติยางประเทศไทย ปีที่ 43 (2557) ฉบับที่ 4

ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมหลักๆ ประกอบด้วย อุตสาหกรรมยางล้อ ในปี 2557 ใช้ยางไปทั้งสิ้น 363,390 ตัน อุตสาหกรรมถุงมือยาง 73,570 ตัน อุตสาหกรรมยางยืด 70,360 ตัน และอุตสาหกรรมยางรัดของ 15,650 ตัน ซึ่งเมื่อเทียบกับปี 2553 แล้ว ทุกอุตสาหกรรมดังกล่าวมีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.83, 5.83, 8.93 และ 6.80 ต่อปี ตามลำดับ ทั้งนี้ หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศไทยในปี 2558 น่าจะประมาณไม่เกิน 570,000 ตัน หรือคิดเป็นไม่ถึงร้อยละ 1 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด

ด้านพื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่ามีพื้นที่เปิดกรีดได้ในปี 2558 รวม 18.08 ล้านไร่ โดยแยกเป็นภาคเหนือ 6.59 แสนไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3.25 ล้านไร่ ภาคกลาง 2.17 ล้านไร่ และภาคใต้ 3.17 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยปี 2558

อยู่ประมาณ 236 กิโลกรัม/ไร่ ในขณะที่ปี 2557 อยู่ที่ 254 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งลดลงกว่าเดิมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่าภาคใต้ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงสุดที่ 253 กิโลกรัม/ไร่ และภาคเหนือผลผลิตเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 151 กิโลกรัม/ไร่

พื้นที่เปิดกรีด ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2555-2558

หน่วย: พันตัน

ปี	พื้นที่กรีดได้ (พันไร่)			ผลผลิต (พันตัน)			ผลผลิต/ไร่ (กก.)		
	2556	2557	2558	2556	2557	2558	2556	2557	2558
รวม	16,463	17,400	18,083	4,305	4,427	4,272	262	254	236
เหนือ	454	572	659	89	99	99	195	173	151
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,499	2,922	3,254	556	645	649	223	221	199
กลาง	1,940	2,069	2,167	491	510	491	253	246	227
ใต้	11,569	11,836	12,002	3,168	3,173	3,032	274	268	253

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การยางแห่งประเทศไทย - กยท.

จากที่กล่าวมาข้างต้น การกำเนิดขึ้นของการยางแห่งประเทศไทย เป็นการยุบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยางพาราในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ กับองค์การสวนยาง (อ.ส.ย.) และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ส.ก.ย.) โดยสองหน่วยงานเป็นรัฐวิสาหกิจเข้าด้วยกัน เป็นนิติบุคคลขึ้นมาใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราทั้งระบบอย่างครบวงจร บริหารจัดการเกี่ยวกับการเงินของกองทุน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพารา ส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย พัฒนา และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับยางพารา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง และผู้ประกอบกิจการยาง ด้านวิชาการ การเงิน การผลิต การแปรรูป การอุตสาหกรรม การตลาด การประกอบธุรกิจ และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดำเนินการให้ระดับราคายางพารามีเสถียรภาพ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกแทนและปลูกใหม่

การดำเนินงานของการยางแห่งประเทศไทย กำหนดให้มีคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการเกษตร วิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม หรือบริหาร กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนเกษตรกรชาวสวนยาง 3 คน ผู้แทนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง 2 คน ผู้แทนผู้ประกอบกิจการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการค้า 1 คน และด้านการผลิตอุตสาหกรรมยาง 1 คน โดยกำหนดให้ผู้ว่าการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ว่าการสามารถแต่งตั้งพนักงานจำนวนไม่เกิน 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กยท. ซึ่งอำนาจดังกล่าวรวมไปถึงการกำหนดนโยบายการบริหารงาน การจัดหาทุน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายยางพารา พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณประจำปีของ กยท. ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นขอบวัตถุประสงค์ ออกระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและการบริหารงาน การดำเนินกิจการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ว่าการ ข้อบังคับว่าด้วยการเจ้าหน้าที่ และข้อบังคับว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงาน ลูกจ้าง และครอบครัว โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

กฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดให้มีกองทุนพัฒนายางพารา เป็นกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนายางพารา โดยการใช้จ่ายเงินกองทุนต้องกระทำอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกรชาวสวนยางเป็นหลัก ซึ่งแหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วย เงินกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเดิม ค่าธรรมเนียมที่ได้จากการจัดเก็บในการส่งออกยาง ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการของกองทุน และดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ทั้งนี้ ได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดสรรเงินจากกองทุนตามจำนวน และเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปีงบประมาณ โดยจัดเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกิจการของ กยท. ไม่เกินร้อยละ 10 ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทนไม่เกินร้อยละ 40 ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง และผู้ประกอบกิจการยาง ในด้านการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การผลิต การแปรรูป การตลาด และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับยางพารา และอุตสาหกรรมแปรรูปยางขั้นต้น อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมไม้ยาง การพัฒนายางพาราทั้งระบบ และการรักษาเสถียรภาพราคายาง ไม่เกินร้อยละ 35 อีกไม่เกินร้อยละ 5 เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเงิน วิชาการ การศึกษาวิจัย และการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับยางพาราเพื่อให้เกิดประโยชน์กับการบริหารจัดการยางพาราทั้งระบบ และไม่เกินร้อยละ 7 เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง และจำนวนไม่เกินร้อยละ 3 เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง

จากทิศทางของการควบรวมงานทางด้านยางพารา และความคาดหวังต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกรและตัวเกษตรกรเอง โดยพิจารณาการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อพัฒนายางพารา ตลอดจนแนวคิดในการรักษาเสถียรภาพราคายางพารา ซึ่งเป็นการนำเม็ดเงินของไทยไปสนับสนุนรักษาเสถียรภาพราคายางพาราที่อาจเรียกว่าทั้งโลกก็ไม่ผิด เพราะแนวคิดเช่นนี้ทำให้เกิด Free Rider เป็นจำนวนมาก ภาพรวมของ กยท. จึงเห็นความขัดแย้งในภาพรวมขององค์กรแห่งใหม่ที่มุ่งหวังทั้งการทำธุรกิจที่ต้องมีผลกำไรเพื่อให้องค์กรพัฒนาต่อไปได้ และการเป็นองค์กรที่ผลิตผลงานวิจัยและพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนายางพาราทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิตจนถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการปลูกยางพารา ยิ่งเป็นการรวบตัวของหน่วยงานที่มีรูปแบบการทำงานและวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันอย่างสุดขั้ว จึงเป็นการยากที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในเร็ววัน แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายละทิ้งซึ่งตัวตนของตน ละทิ้งซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มองภาพรวมของยางพาราทั้งระบบ และวางอนาคตของยางพาราบนพื้นฐานของความเป็นจริงแล้ว ความหวังและความฝันที่จะเห็นการปลูกสร้างสวนยางพาราแบบยั่งยืน ชาวสวนยางอยู่ได้ อุตสาหกรรมยางอยู่ได้ และผู้บริโภคอยู่ได้ ก็คงไม่ไกล

เพ้อฝันกับมีฝันต่างกันที่ลงมือทำเท่านั้น ขอเป็นกำลังใจให้ทุกท่าน

(ขอบคุณ : การยางแห่งประเทศไทย (สถาบันวิจัยยาง-เดิม) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ Association of Natural Rubber Producing Countries (ANRPC) /ข้อมูล)

ผ่านฟ้าฉบับหน้า กองบรรณาธิการจดหมายข่าวผลิใบฯ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail: asuwannakoot@hotmail.com

พบกันใหม่ฉบับหน้า
สวัสดี...อังคณา

รมว.เกษตรฯ มอบนโยบาย

เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2558 **พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** และคณะ ได้เดินทางมาตรวจเยี่ยมกรมวิชาการเกษตร เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานและมอบนโยบายให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร โดยก่อนมอบนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสนใจกับนิทรรศการผลงานวิจัยดีเด่นของกรมวิชาการเกษตร ประจำปี 2557 ที่นำมาจัดแสดงบริเวณชั้น 1 ตึกกสิกรรม กรมวิชาการเกษตร

โดยมีนักวิชาการเจ้าของผลงานวิจัยแต่ละเรื่องบรรยายสรุป เช่น เครื่องจักรกลไถระเบิดดินดานสำหรับไร่มันสำปะหลัง/การใช้เทคนิค Real Time PCR ในการตรวจหาแบคทีเรีย Xanthomonas aonopodis pv. citri สาเหตุโรคแคงเกอร์ในส้มโอ/พัฒนาแบคทีเรีย Bacillus subtilis สายพันธุ์ ในการควบคุมโรคใบจุดคะน้า สาเหตุจากเชื้อรา Alternaria brassicicola/หมู่บ้านเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม "พันธุ์นครสวรรค์ 3"

ทั้งนี้ พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอให้ข้าราชการทุกคนตั้งใจทำงาน ใช้ศักยภาพของตนในการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างจริงจัง ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน คิดใหม่ ทำใหม่ ให้สอดรับกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน รวมทั้งดำเนินการตามนโยบาย ดังนี้

1. สรุปผลความก้าวหน้าเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจ สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย
2. ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ระหว่าง กรมวิชาการเกษตรและเอกชน
3. กำหนดเป้าหมายงานวิจัยให้ชัดเจน จัดลำดับความสำคัญของงานวิจัย และต้องนำไปขยายผลสู่การปฏิบัติจริง
4. ทำแผนการลดต้นทุนการผลิต ทั้งการลดปัจจัยการผลิต การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การบริหารจัดการ และการตลาด
5. ควรมีศูนย์เฝ้าระวัง หน่วยปฏิบัติเคลื่อนที่ในการแก้ปัญหาโรคระบาดของศัตรูพืช เพื่อรับทราบปัญหาและให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้อย่างทันท่วงที
6. ให้รายงานเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศ ทุก 3 เดือน
7. ให้มีการวางเป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์ที่ชัดเจน และรายงานผลทุก 3 เดือน
8. ทบทวนแผนงานงบประมาณ ปีงบประมาณ 2559 ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงฯ
9. ให้รายงานผลการดำเนินงานเร่งด่วนและงานสำคัญของกรมวิชาการเกษตรทุก 3 เดือน

พบกันใหม่ฉบับหน้า : บรรณาธิการ E-mail: haripoonchai@hotmail.com

ผลิใบ ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

วัตถุประสงค์
- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจ การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : อนันต์ สุวรรณรัตน์ วิไลวรรณ พรหมคำ พรรณนีย์ วิชชาชู

บรรณาธิการ : ประภาส ทรงหงษา
กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณกูฏ อุดมพร สุพคุตร์ พนารัตน์ เสรีทวีกุล จินตน์กานต์ งามสุทธา
ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไผ่แดง
บันทึกข้อมูล : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์ อาภรณ์ ต่ายทรัพย์
จัดส่ง : จารุวรรณ สุกเอี่ยม
สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0-2561-2825, 0-2940-6864 **โทรสาร** : 0-2579-4406
พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ **โทรศัพท์** : 0-2282-6033-4
www.aroonkarnpim.co.th